

ΜΕΤΡΑ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΟΔΟΤΩΝ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΣΥΜΦΕΡΟΝΤΟΣ (WHISTLEBLOWERS) ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΟ Ν. 4990/2022

Σιούφας και Συνεργάτες
Δικηγορική Εταιρεία

ΜΕΤΡΑ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΟΔΟΤΩΝ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΣΥΜΦΕΡΟΝΤΟΣ (WHISTLEBLOWERS) ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΟ Ν. 4990/2022

Με τις διατάξεις του ν. 4990/2022 (ΦΕΚ 210/Τ.Α/11.11.2022)¹ καθιερώνεται ένα **αποτελεσματικό πλέγμα προστασίας των προσώπων που αναφέρουν παραβιάσεις ενωσιακού δικαίου- πληροφοριοδοτών του δημοσίου συμφέροντος (whistleblowers)** – απαγορεύοντας ρητά και κατηγορηματικά την σε βάρος τους επιβολή κάθε μορφής αντιποίνων και ενεργειών αντεκδίκησης για την αναφορά παραβιάσεων, λαμβάνοντας μέτρα για την προστασία τους έναντι των αντιποίνων, καθώς και για τη δωρεάν νομική συνδρομή και ψυχολογική υποστήριξη των προσώπων αυτών, προβλέποντας διαδικασίες επανόρθωσης της οποιασδήποτε βλάβης που τυχόν έχουν υποστεί, αλλά και κυρώσεις σε βάρος αυτών που παρεμποδίζουν την υποβολή αναφοράς ή παραβιάζουν τον εμπιστευτικό χαρακτήρα της,

¹ Ν. 4990/2022: Προστασία προσώπων που αναφέρουν παραβιάσεις ενωσιακού δικαίου - Ενσωμάτωση της Οδηγίας (ΕΕ) 2019/1937 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 23ης Οκτωβρίου 2019 (L 305) και λοιπές επείγουσες ρυθμίσεις

αναγνωρίζοντας με τον τρόπο αυτό τη μέγιστη σημασία της **διασφάλισης ισορροπημένης και αποτελεσματικής προστασίας των πληροφοριοδοτών δημοσίου συμφέροντος για την ενθάρρυνσή τους να αποκαλύπτουν κάθε παραβίαση ενωσιακού δικαίου.**

✓ **ΑΠΑΓΟΡΕΥΣΗ ΑΝΤΙΠΟΙΝΩΝ**

ΓΕΝΙΚΗ ΑΠΑΓΟΡΕΥΣΗ. Ο νόμος απαγορεύει ρητά οποιασδήποτε μορφής αντιποίνων ή ενεργειών αντεκδίκησης και απειλών σε βάρος των προσώπων που αναφέρουν παραβιάσεις ενωσιακού δικαίου είτε προέρχονται από τον εργοδότη είτε από τρίτα πρόσωπα.

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΗ ΑΠΑΡΙΘΜΗΣΗ ΜΟΡΦΩΝ ΑΝΤΙΠΟΙΝΩΝ. Απαγορεύονται όλες οι μορφές αντιποίνων και ιδιαίτερα η απόλυση, η στέρηση προαγωγής, η μείωση μισθού, η μεταβολή του ωραρίου εργασίας, η στέρηση κατάρτισης, ο εκφοβισμός, η άδικη αντιμετώπιση, η πρόωρη διακοπή ή ακύρωση σύμβασης για εμπορεύματα ή υπηρεσίες, η σκόπιμη βλάβη ιδίως στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης, η άρνηση παροχής εύλογων προσαρμογών σε άτομα με αναπηρία.

✓ **ΜΕΤΡΑ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΕΝΑΝΤΙ ΑΝΤΙΠΟΙΝΩΝ**

ΑΡΣΗ ΕΥΘΥΝΗΣ. Προβλέπεται άρση της ευθύνης των προσώπων που αναφέρουν παραβιάσεις ενωσιακού δικαίου, εφόσον υπάρχει (υποκειμενική) καλή πίστη των πληροφοριοδοτών που αφορά όχι μόνο την αλήθεια του αποκαλυπτόμενου γεγονότος, αλλά και την αναγκαιότητα της αναφοράς ή αποκάλυψής τους.²

ΑΝΑΣΤΟΛΗ. Μέχρι την ολοκλήρωση της διερεύνησης της αναφοράς αναστέλλεται κάθε διαδικασία και σε οποιοδήποτε τομέα που έχει κινηθεί εναντίον των πληροφοριοδοτών στην περίπτωση που η αναφορά τους αποτελεί ποινική, διοικητική, πειθαρχική παράβαση ή αδικοπρακτική συμπεριφορά.

✓ **ΜΕΤΡΑ ΝΟΜΙΚΗΣ ΣΥΝΔΡΟΜΗΣ ΚΑΙ ΨΥΧΟΛΟΓΙΚΗΣ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗΣ**

ΔΩΡΕΑΝ ΠΑΡΟΧΗ ΝΟΜΙΚΩΝ ΣΥΜΒΟΥΛΩΝ. Οι πληροφοριοδότες δημοσίου συμφέροντος δικαιούνται δωρεάν παροχής νομικών συμβουλών σχετικά με τις διαδικασίες και τα μέσα έννομης προστασίας έναντι των αντιποίνων σε κάθε αρχή.

ΔΩΡΕΑΝ ΝΟΜΙΚΗ ΣΥΝΔΡΟΜΗ. Τα πρόσωπα που αναφέρουν παραβιάσεις ενωσιακού δικαίου δικαιούνται δωρεάν νομικής συνδρομής βάσει καταλόγου νομικών που καταρτίζεται από το Υπουργείο Δικαιοσύνης σε συνεργασία με τους Δικηγορικούς Συλλόγους της χώρας.

² Τα στοιχεία στα οποία στηρίζεται η υποκειμενική καλή πίστη πρέπει να είναι βάσιμα κατά το χρόνο της αποκάλυψης, αδιάφορα αν ανασκευάστηκαν στη συνέχεια.

ΔΩΡΕΑΝ ΨΥΧΟΛΟΓΙΚΗ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ. Σε συνεργασία με το Υπουργείο Υγείας και τους ιατρικούς συλλόγους παρέχεται δωρεάν ψυχολογική υποστήριξη των πληροφοριοδοτών προς αντιμετώπιση κάθε ενδεχόμενου προβλήματος από ψυχολόγους ή ψυχιάτρους.

✓ **ΜΕΤΡΑ ΕΠΑΝΟΡΘΩΣΗΣ**

ΑΠΟΖΗΜΙΩΣΗ. Προβλέπεται δικαίωμα πλήρους αποζημίωσης των αναφερόντων για κάθε είδους ζημία που υπέστησαν εξαιτίας των αντιποίνων, ενώ παράλληλα εισάγεται αναστροφή του βάρους απόδειξης ως προς το ότι κάθε βλάβη που υπέστησαν αποτελεί αντίποινο για την αναφορά.

ΕΠΑΝΑΦΟΡΑ ΤΩΝ ΠΡΑΓΜΑΤΩΝ ΣΤΗΝ ΠΡΟΤΕΡΑ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ. Προβλέπεται δικαίωμα επαναφοράς των πραγμάτων στην προτέρα κατάσταση που βρισκόταν πριν από την επιβολή των αντιποίνων εφόσον είναι αντικειμενικά δυνατά και δεν καθίσταται δυσανάλογα επαχθές για τον υπόχρεο.

ΑΚΥΡΟΤΗΤΑ ΚΑΤΑΓΓΕΛΙΑΣ. Η καταγγελία σύμβασης εργασίας που έχει τη μορφή αντιποίνων είναι σε κάθε περίπτωση άκυρη.

✓ **ΚΥΡΩΣΕΙΣ**

ΦΥΣΙΚΑ ΠΡΟΣΩΠΑ. Ποινή φυλάκισης και χρηματική ποινή προβλέπεται για όσους:

- Παρεμποδίζουν την υποβολή αναφοράς σε περιπτώσεις παραβιάσεων
- Προβαίνουν σε αντίποινα ή κακόβουλες διαδικασίες σε βάρος των προσώπων που αναφέρουν παραβιάσεις
- Παραβιάζουν την υποχρέωση τήρησης του εμπιστευτικού χαρακτήρα της ταυτότητας των αναφερόντων

ΝΟΜΙΚΑ ΠΡΟΣΩΠΑ. Στην περίπτωση που κάποια από τις παραβάσεις τελείται για λογαριασμό ή όφελος νομικού προσώπου προβλέπεται επιβολή διοικητικού προστίμου σε αυτό (από 10.000 ευρώ έως 500.000 ευρώ).

Ελεονώρα Αναγνώστου

Δικηγόρος

D.E.A. Droit Economique et Social

Université Paris IX – Dauphine

